

ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝ. ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Κείμενο 1

Μνημεία: Οι Ιχνηλάτες της Ιστορίας

Η παρακαταθήκη κάθε λαού εγχαράσσεται στα μνημεία του, τα οποία αποτελούν το από τμήμα της παράδοσης και πηγή της ιστορίας του. Η αξία τους είναι ανεκτίμητη. Κι αυτό γιατί καταμαρτυρούν την αισθητική ποιότητα του λαού σε μια συγκεκριμένη εποχή και αποτυπώνουν την ιδεολογία της κοινωνίας. Γίνονται «γέφυρες» που ενώνουν το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον και οι συνεχιστές συλλογικών αξιών, ηθών και εθίμων. Θα τα χαρακτηρίζαμε ως τα υλικά απομεινάρια του παρελθόντος μέσω των οποίων τονώνεται η εθνική συνείδηση και εξασφαλίζεται η συνοχή των μελών μιας εθνικής κοινότητας. Αποτελούν πολύτιμους «πληροφοριοδότες» της μακράιωνης ιστορικής διαδρομής του έθνους, γνωστοποιούν στοιχεία του παρελθόντος βοηθώντας τον άνθρωπο στις επιλογές του παρόντος και εμπνέοντας την αναγκαιότητα της δράσης και της πάλης για μια ανώτερη ποιότητα ζωής. Εκφράζουν τον συλλογικό τρόπο ζωής των προγόνων, ενώ ενισχύουν την επίγνωση της μοναδικότητας και της ιδιοσυστασίας κάθε λαού. [...]

Παρόλη την ιστορική και πολιτισμική τους αξία ορισμένοι προβαίνουν σε βέβηλες ενέργειες προς τα σύμβολα του έθνους και του πολιτισμού επιδεικνύοντας αγνωμοσύνη απέναντι στο έργο των προγόνων και ασέβεια απέναντι στην παράδοση. Συχνοί είναι οι βανδαλισμοί, η αισθητική τους παραμόρφωση και κάθε είδους αρχαιοκαπηλία. Κι αυτό γιατί παντού υπάρχει διάχυτη η αντίληψη που θεωρεί άχρηστο ρομαντισμό τη διατήρηση οποιουδήποτε παραδοσιακού στοιχείου. Η αδιαφορία του σημερινού ανθρώπου, του εγκλεισμένου στον ατομικισμό του, για οτιδήποτε συνιστά συλλογική μνήμη τον ωθεί στο να στραφεί στον απόλυτο νεωτερισμό. Έτσι, αφήνουμε και σβήνει ο παραδοσιακός ψυχισμός μας.

Αν θέλουμε, όμως, κοινωνία με συνοχή, με ταυτότητα και ρίζες, θα αναζητήσουμε την ισορροπία του παλιού με το σύγχρονο, τη ζεύξη παραδοσιακού και νεωτεριστικού. Κάθε κοινωνία έχει ανάγκη και τα δύο. [...] Το πλησίασμα των μνημείων θα συμβάλλει στην ιχνηλάτηση της ιστορίας, θα ζωντανέψει τις μνήμες του λαού και θα ανοίξει αισιόδοξες προοπτικές για τις μελλοντικές γενιές. Έτσι, το έθνος θα μπορέσει να ορθοποδήσει σε οποιαδήποτε επισφαλής συγκυρία, γιατί κανένας δεν θα καταφέρει να το εξολοθρεύσει μιας και θα διατηρεί τη μνήμη του.

«Το πρώτο βήμα για να εξοντώσεις ένα έθνος είναι να διαγράψεις τη μνήμη του», Μίλαν Κούντερα.

Μαρία Δ. Πετροπούλου, www.alfavita.gr, 30.05.2022 - 14:04 (διασκευασμένο)

Κείμενο 2

Για τα Κλεμμένα Γλυπτά του Παρθενώνα

Τα πριονίσατε, τα σπάσατε, τα λεηλατήσατε... Ο γενικός διευθυντής του μουσείου Ακρόπολης Νίκος Σταμπολίδης, καθηγητής Αρχαιολογίας, απαντάει στις ανιστόρητες αιτιάσεις του Βρετανικού μουσείου για τα κλεμμένα γλυπτά του Παρθενώνα.

— **Όταν πηγαίνεις στο Βρετανικό Μουσείο, καταλαβαίνεις τι είναι αυτό που βλέπεις;**

[...]Βλέπεις ωραία πράγματα, παρατεταγμένα, σαν πίνακες κρεμασμένους στον τοίχο, δεν καταλαβαίνεις ούτε από πού προέρχονται, από ποιον ναό κ.λπ. Είναι μια μουσειολογικά εσφαλμένη έκθεση. [...]

— **Δηλαδή βλέποντάς τα δεν έχουμε την αίσθηση του μνημείου, του τόπου και του φωτός.**

Όχι, ούτε και του περιβάλλοντος που τα γέννησε. Ένα μουσείο που υπερηφανεύεται ότι είναι εκπαιδευτικού και εγκυκλοπαιδικού χαρακτήρα δυστυχώς δεν έχει φροντίσει να δώσει την αλήθεια, πέραν της αισθητικής των «αστραφτερών» γλυπτών. Είναι, όπως θα έλεγαν οι Βρετανοί, μια εικόνα deceiving, δηλαδή απατηλή.

— **Στο Μουσείο Ακρόπολης δεν είναι έτσι;**

Όχι, γιατί αυτός ο νέος «ναός» χτίστηκε για να προστατεύει τα γλυπτά από καιρικές συνθήκες και την ατμοσφαιρική ρύπανση. Η αίθουσα του Παρθενώνα στον τρίτο όροφο έχει τα μεγέθη του πραγματικού ναού, και το ίδιο το μνημείο απέναντί της. Το ξαναλέω, μακάρι να μπορούσαμε να τα βάλουμε στη θέση τους, επάνω στην Ακρόπολη. Επειδή, όμως, πρέπει να προστατευτούν, φτιάχτηκε αυτό το μουσείο. [...]

— **Έχουν μιλήσει για τη ρύπανση και τις κακές συνθήκες συντήρησης.**

Όλα τα επιχειρήματα διαχρονικά έχουν καταρριφθεί με αποδείξεις. Όταν δεν είχαμε μουσείο και ήταν όλα στο μικρό μουσείο επί του βράχου της Ακρόπολης, το μόνιμο επιχείρημα ήταν «και να σας τα δώσουμε, πού θα τα βάλετε;». Όταν χτίστηκε αυτό το μουσείο, για να τα στεγάσει, καταρρίφθηκε. Έλεγαν ότι «έχει πολλή μόλυνση η Αθήνα», λες και το Λονδίνο δεν έχει. Κατερρίφθη και αυτό. Ας μην ξεχνάμε, δε, ότι μέσα στην Duveen Gallery είχαν σόμπες με κάρβουνο. Όταν μεταφέρθηκαν τα αρχιτεκτονικά γλυπτά εδώ, στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης, και καθαρίστηκαν χωρίς ζημιές, χωρίς συρμάτινες βούρτσες και οξέα, που είχαν χρησιμοποιήσει εκείνοι στους καθαρισμούς, σταμάτησε να χρησιμοποιείται και αυτό το επιχείρημα. [...]

— **Έχετε δηλώσει: «Άλλο πράγμα η επιστροφή και άλλο η επανένωση». Μπορείτε να μου το εξηγήσετε;**

Επιστροφή σημαίνει ότι έρχονται στην Ελλάδα, στην Αθήνα. Επανένωση, ότι δεν θα είναι πια ορφανά. Θα ενωθούν με τα αδελφά τους μέρη, εδώ, στο Μουσείο Ακρόπολης. Θα φύγουν τα γύψινα εκμαγεία, που υπάρχουν σήμερα, και θα τοποθετηθούν τα αληθινά γλυπτά, πράγμα που συγκινεί ακόμα περισσότερο τον βρετανικό λαό αλλά και το παγκόσμιο κοινό. [...]

— **Πιστεύετε ότι η απόφαση της επιστροφής θα ληφθεί με βάση την ηθική;**

Πιστεύω ότι θα ληφθεί με γνώμονα τη συνείδηση, την ηθική και τη γενική απαίτηση του βρετανικού λαού και της παγκόσμιας κοινότητας. [...]

Συνέντευξη στην Αργυρώ Μποζώνη, terrarapers.com (διασκευασμένη)

Δάφνη - Α.Γ. Δημητρίου

Κείμενο 3

«Επιστρέψτε τα Μάρμαρα» του Παρθενώνας

Επιστρέψτε τα μάρμαρα του Ελγίνου: αφήστε τα ακηλίδωτα, καθάρια κάτω από τον αττικό ουρανό.

Τα βρόμικα αδράχτια του βορινού μας κλίματος τα κατατρώνε
πιο πολύ κι από το πέρασμα των αιώνων.

Πόσες φορές το μουγκρητό της θάλασσας του Πειραιά
διαπερνώντας τους κίονες και το ναό το σούρουπο,
χάιδευε αυτά τα μάρμαρα, που τώρα πρέπει να φύγουν
από το πολύβουο Λονδίνο και τα άστατα μεσημέρια του.

Ω! Αφήστε τα να ακούσουν ξανά τους ήχους που λούζουν
το Ιερό της Αθηνάς μέσα στην αύρα του πρωινού.

Το μουγκανητό του βοδιού, τα κουδουνίσματα της κασίικας
και το νανουριστικό βόμβο της αύρας του Υμηττού.

Δώστε πίσω τα μάρμαρα, αφήστε τα να αγρυπνούν εκεί όπου η τέχνη
ακόμη στέκει άγρυπνη πάνω από τον τάφο του Φειδία.

Ο sir ROGER CASEMENT ήταν Ιρλανδός διπλωμάτης (1864-1916), του βρετανικού Υπουργείου Εξωτερικών και αργότερα ακτιβιστής και ποιητής.

Θέματα

A. Να αναφερθείτε περιληπτικά στην αρνητική στάση του σύγχρονου ανθρώπου απέναντι στα μνημεία και στην αιτιολόγησή της από την αρθρογράφο του κειμένου 1, σε 50 περίπου λέξεις.

Μονάδες 20

B1. Με βάση το Κείμενο 2, να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος (δεν χρειάζεται να αναφέρετε συγκεκριμένο χωρίο του κειμένου):

1. Ο Νίκος Σταμπολίδης θεωρεί ότι η ανάδειξη των γλυπτών του Παρθενώνα στο Βρετανικό Μουσείο ακολουθεί τις αρχές της σύγχρονης Μουσειολογίας.
2. Στο Μουσείο της Ακρόπολης προσφέρεται η δυνατότητα επανένωσης του Παρθενώνα με τον γλυπτό του διάκοσμο χάρη στην εξασφάλιση του φυσικού μεγέθους του ναού και στη δυνατότητα οπτικής επαφής με αυτόν.
3. Η έκθεση και η φροντίδα των γλυπτών του Παρθενώνα στο Βρετανικό Μουσείο καθιστά προκλητικά αβάσιμη την επιχειρηματολογία των Άγγλων κατά της επιστροφής των αγαλμάτων στην Αθήνα.
4. Στόχος της ελληνικής διεκδίκησης είναι η αποκατάσταση της ενότητας του Μνημείου.
5. Ο Νίκος Σταμπολίδης τονίζει ανά τακτά διαστήματα ότι η επανένωση του Παρθενώνα με τον γλυπτό του διάκοσμο είναι αίτημα του ελληνικού λαού.

Μονάδες 10

B2. α) Με ποιον τρόπο ολοκληρώνει η συγγραφέας του κειμένου 1 το κείμενό της; Πού αποσκοπεί, κατά τη γνώμη σας, με την επιλογή αυτή;

Μονάδες 7

β) Πρόθεση της συγγραφέα στην πρώτη παράγραφο του κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη. Επιβεβαιώστε την παραπάνω θέση αναφέροντας δύο σχήματα λόγου που αξιοποιεί, εξηγώντας παράλληλα και τη λειτουργία τους σε σχέση με την πρόθεση αυτή.

Μονάδες 8

B3 Στο κείμενο 2 ο διευθυντής του Μουσείου της Ακρόπολης απαντάει στις ανιστόρητες αιτιάσεις του Βρετανικού μουσείου για τα κλεμμένα γλυπτά του Παρθενώνα. Εντοπίστε δύο τρόπους πειθούς (μονάδες 3) που χρησιμοποιεί για να πείσει και δύο διαφορετικά μέσα για κάθε τρόπο (μονάδες 4), αποδεικνύοντας την επιλογή σας με αναφορές στο κείμενο. Αξιολογήστε την πειστικότητα του Σταμπολίδη λαμβάνοντας υπόψη την ιδιότητά του ως καθηγητή Αρχαιολογίας και Διευθυντή του Μουσείου της Ακρόπολης. (μονάδες 3).

Μονάδες 10

Γ. Μέσα από ποιες εικόνες ο Άγγλος ποιητής υπερασπίζεται την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα «εκεί όπου η τέχνη ακόμη στέκει άγρυπνη πάνω στον τάφο του Φειδία.»; Αξιοποιήστε για την απάντησή σας τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποια συναισθήματα προκαλεί σε εσάς προσωπικά η εικόνα ενός οποιουδήποτε βεβηλωμένου μνημείου; (150- 200 λέξεις)

Μονάδες 15

Δ. Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα των Μνημείων αναλαμβάνετε να αναρτήσετε ένα άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου σας με θέμα τα μνημεία. Συγκεκριμένα, σκοπεύετε:

α) να αναφερθείτε στην αδιαπραγμάτευτη αξία των μνημείων και

β) να επιχειρηματολογήσετε υπέρ της επανένωσης των γλυπτών του Παρθενώνα με τον ναό τους. (350 - 400 λέξεις)

Μονάδες 30

Ευχόμαστε επιτυχία!!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος